

Matka musi znaleźć zatrudnienie na dłużej

→ **URSZULA KĄDZIOŁKA**

RADCA PRAWNY,
PRAWNIK W BIURZE KANCELARII
RACZKOWSKI PARUCH
W KATOWICACH

✎: Od 2 stycznia 2016 r. pracownik – ojciec dziecka – może się ubiegać o urlop macierzyński, jeśli bezrobotna matka malucha znajdzie pracę. Przepis mówi, że prawo takie ojciec ma w okresie zatrudnienia matki. Czy to oznacza, że traci je z dniem utraty pracy lub śmierci matki?

URSZULA KĄDZIOŁKA: Rzeczywiście uzasadnienie projektu ustawy nowelizującej potwierdza, że z takiego uprawnienia ojciec dziecka może skorzystać tylko w okresie zatrudnienia jego matki. Ma to na celu uniknięcie nadużyć ze strony rodziców, które polegają na fikcyjnym zatrudnieniu się matki wyłącznie po to, aby umożliwić powstanie dodatkowych uprawnień. Co równie istotne, ojciec ma prawo do części urlopu macierzyńskiego tylko jeśli matka jest zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, mianowania, wyboru lub spółdzielczej

umowy o pracę w wymiarze co najmniej połowy pełnego wymiaru czasu pracy. Wprowadzając takie ograniczenie, ustawodawca zablokował pole do innych nadużyć, polegających m.in. na podejmowaniu przez matkę działalności gospodarczej tylko w celu uzyskania dodatkowych uprawnień. Z uwagi na ten szczególny charakter regulacji nie przewidział również odesłania do § 12 i § 15, w konsekwencji śmierć matki powoduje utratę uprawnienia ojca dziecka.

Czy zmiana pracodawcy, a więc ponowne uzyskanie statusu pracownika przez matkę dziecka, umożliwi jego ojcu ponowne nabycie prawa do niewykorzystanej części urlopu macierzyńskiego na podstawie art. 180 § 17 k.p.?

Ten przepis nie reguluje takiego przypadku wprost. Jednak nie budzi wątpliwości, że możliwe jest kilkakrotnie

skorzystanie przez rodziców z tego rozwiązania, przy spełnieniu określonych w nim przesłanek. Może się więc zdarzyć, że matka utraci zatrudnienie, a następnie jeszcze w okresie uprawniającym do skorzystania z urlopu macierzyńskiego zawrze umowę o pracę co najmniej na pół etatu. Wówczas ojciec będzie mógł skorzystać z pozostałej części urlopu macierzyńskiego, przypadającej po dniu zatrudnienia matki.

Czy pracownik, który uzyskał prawo do macierzyńskiego na podstawie art. 180 § 17 k.p., wykorzystał go w całości i zgodnie z art. 182^{1a} k.p. wnioskuje o urlop rodzicielski, może dzielić się nim z matką dziecka na ogólnych zasadach?

Fakt korzystania przez ojca z części urlopu macierzyńskiego na podstawie art. 180 § 17 k.p. nie modyfikuje zasad

korzystania przez rodziców z urlopu rodzicielskiego. Uprawnienia ojca związane z korzystaniem z urlopu rodzicielskiego należy pojmować jednak w duchu założeń przyświecających ustawodawcy przy wprowadzaniu art. 180 § 17 k.p. Skoro uprawnienie do urlopu macierzyńskiego przysługuje ojcu tylko w okresie zatrudnienia matki, podobny mechanizm powinien działać również w przypadku urlopu rodzicielskiego.

Jak udzielać części urlopu macierzyńskiego, do której pracownik nabywa prawo w tym trybie, i na jaki okres? Czy pracodawca może dodatkowo wprowadzić obowiązek wskazania we wniosku końcowej daty wybierania urlopu (wniosek o urlop od... do...), choć nie wynika to z rozporządzenia?

Części urlopu macierzyńskiego, o którą

ubiega się ojciec dziecka, należy udzielać na jego wniosek, zgodnie z § 16 rozporządzenia wykonawczego. Okres, na który zostanie udzielony urlop, powinien określić sam pracownik. Rzeczywiście rozporządzenie nie wskazuje, że pracodawca może zobowiązać pracownika do wskazania konkretnej daty końcowej urlopu. Jednak w uzasadnieniu projektu ustawy nowelizującej ustawodawca podkreślił, że decyzja co do podziału obowiązków między rodziców (zatem i co do terminu korzystania z części urlopu) leży właśnie w gestii rodziców. Ta wola rodziców musi być zakomunikowana pracodawcy pracownika. Wydaje się więc, że pracodawca może poprosić, aby pracownik wskazał co najmniej, jaką część urlopu macierzyńskiego (w dniach lub tygodniach) wykorzysta i od kiedy. ©

—rozmawiała Anna
Abramowska